

obligaciones, 2. liburukia, *Contratos y cuasicontratos. Delito y cuasidelito*, Madril, 1999.

- MOLINA GARCÍA: *La resolución en la compraventa de bienes inmuebles*, Madril, 1995.
- MERINO HERNÁNDEZ: *El contrato en permuta*, Madril, 1978.

27. IKASGAIA. DOHAINTZA.

AURKIBIDEA. I. Kontzeptua, ezaugarriak eta izaera juridikoa. II. Dohaintzen legezko eraentza: 1. Dohaintza-egilearen eta dohaintza-hartzailearen gaitasuna. 2. Objektua. 3. Forma. 4. Onarpena. III. Dohaintzaren efektu juridikoak. IV. Dohaintza errebokatzea: kausak eta eraentza. V. Dohaintza bereziak.

I. Kontzeptua, ezaugarriak eta izaera juridikoa

KZko 618. artikulua xedatzen duenez:

La donación es un acto de liberalidad por el cual una persona dispone gratuitamente de una cosa en favor de otra, que la acepta.

Definizio hori abiapuntutzat hartuz, honako hauek dira dohaintza ezaugarritzen duten inguruabarrak:

- 1.- Eskuzabaltasunezko **egintza** da, zehazki.
- 2.- Doako **egintza** da, era berean.
- 3.- Xedapenezko **egintza** da, dohaintza-hartzaileak **onartu** beharko duena.

Dohaintzan, beraz, egilearen ondarea pobretzen da, hartzailearen ondarea aberasten den heinean. Aberaste horren kausa izango da haren ondarea gutxitzea. Hortaz, dohaintzan ez da gertatzen, beste dohaineko negozioetan gertatzen den bezalaxe, alderdi batek abantaila lortzea beste alderdiaren ondarearen aktibotik ezer erauzi gabe —adibidez, mandatua dohainekoa denean—, baizik eta, beste baten alde gauzatzen den xedapena izango da alderdi bat aberasten duena, beste alderdia pobretzen duen moduan.

Bestalde, eskuzabaltasunezko ezaugarriari dagokionez, doktrinaren zati batek ulertu izan du dohaintzaren existentziarako beharrezkoa dela dohaintza-egilearen aldetik *animus donandi* delakoa ematea. Hala ere, Díez Picazok adierazten duenez, dohaintza-egilearen barne-nahiak ez du zertan dohaintzaren eraketa baldintzatu behar; nahikoa da dohaintza-egileak hartzailea aberastu nahi izatea, kontuan hartu gabe zein den egintza hori egitera bultzatu duen barne-nahia (eskuzabaltasuna, karitatea, harrokeria...).

Dohaintzaren izaera juridikoa zehazteko orduan, ezinbestekoa da KZko 609. artikulua ezartzen duen bereizketa abiapuntutzat hartzea. Berez, artikulua horretan zerrendatzen dira zein diren jabetza eskuratzeko moduak; beste batzuen artean, dohaintza eta *traditioa* galdatzen duten kontratuak bereizten dira. Ildo horretan, dohaintza xedapenezko negozio bat da, zeinaren ondorioz ondarezko desplazamendu bat gertatzen baita. Dohaintzan, hartzaileari ez zaio kreditu-eskubiderik

ematen emaileari gauza ematea galdatu ahal izateko eta, ondorioz, gauzaren gaineko jabetza-eskubidea eskuratzeko. Dohaintza eratzen denetik, jabetza eskualdatzen da; hortaz, onarpenarekin bat ez bada gauza ematen, dohaintza-egilea behartua geratzen da hori egitera, ez hartzaileak jabetza eskura dezan, baizik eta adostasunarekin, jada, titulartasuna bereganatu duelako.

Era berean, nahiz eta KZko 618. artikulua dohaintzak jasotzen duen *egintzari* erreferentzia egin, ez dugu horregatik ulertu behar dohaintza ez denik kontratu bat. Dohaintza kontratua da, baina berezitasun batekin: ez du, beste kontratuetan bezala, jabetza eskualdatzeko beharrezko gauza emateko betebeharririk sortzen. Esan bezala, dohaintza-egileak ez du bere burua ematera behartzen, baizik eta gauza jabetzan ematen du.

Hala ere, KZko 1254. eta 1274. artikulua abiapuntutzat hartuz, nahiz eta Kode Zibilak dohaintzari adierazitako kontratuzko izaera esleitu, ez ditu baztertzen etorkizunean dohaintza egiteko obligazioa hartzeko egin daitezkeen dohaintza-kontratuak (obligaziozko dohaintza izenez ezagutzen direnak). Berez, KZko 1340. eta 1363. artikuluetan hitzematen diren dohaintzei egiten zaie erreferentzia.

II. Dohaintzen legezko eraentza

Gaitasunari, objektuari, formari eta onarpenari buruz aipatuko ditugun erregela berezietz gainera, KZko 621. artikulua xedatzen duenez, kontratuei eta betebeharrei buruzko xedapen orokorrek arautuko dituzte *inter vivos* egindako dohaintzen gainerako inguruabarrak.

1. Dohaintza-egilearen eta dohaintza-hartzailearen gaitasuna

KZko 624. artikulua xedatzen duenez:

Podrán hacer donación todos los que puedan contratar y disponer de sus bienes.

Hortaz, dohaintzak egiteko, kontratatzeko gaitasuna eta gauza xedatzeko ahalmena izan behar du dohaintza-egileak. Halaber, ezgaituen eta emantzipatu gabeen adin txikikoen ordezkari legalek horien izenean egin ahalko dituzte dohaintzak, beti ere beharrezkoa den baimen judizialak ezartzen dituen betebeharrei jarraiki (KZko 166. eta 271. artikulua). Bidenabar, hamasei urtekoa baino nagusiagoa den pertsonak dohaintzan eman ahal izango ditu bere lan edo industriaren bidez eskuratu dituen ondasunak, bere ordezkari legalen baimena duenean (KZko 164.3 art.). Emantzipatuak, bestalde, baimen hori beharko du dohaintzan ematen duen ondasuna KZko 323. artikuluan aipatzen den horietako bat bada.

KZko 625. artikulua arabera, berriz:

Podrán aceptar donaciones todos los que no estén especialmente incapacitados por la ley para ello.

Dohaintza onartzea egintza juridiko bat den legez, ulertzeko gaitasun naturala galdatzen da. Adimen horren faltan, ordezkari legalek onartu beharko dute dohaintza. Hala, deusezak izango dira dohaintzak onartzeko bereziki ezgaituta dauden pertsonen alde egindako dohaintzak, nahiz eta tartean jarritako pertsona baten alde eginak egon, edo beste kontratu baten itxurapean eginak egon (KZko 628. art.).

Hala ere, baldintzapeko edo kostuzko dohaintzak onartzeko (dohaintza modalak), KZko 626. artikulua kontratatze gaitasuna ere galdatzen du. Horren faltan, ordezkari legalei dagokie onarpena gauzatzea.

KZko 626. art.: *Las personas que no pueden contratar no podrán aceptar donaciones condicionales u onerosas sin la intervención de sus legítimos representantes.*

Azkenik, Kode Zibileko 627. artikulua aurreikusten duenez:

Las donaciones hechas a los concebidos y no nacidos podrán ser aceptadas por las personas que legítimamente los representarían, si se hubiera verificado ya su nacimiento.

Nasciturusa babesteko hartzen diren arau horietako bat da hori, egiten den dohaintza mesedegarri zaiola ulertzen den heinean. Onarpenaren bidez lortzen dena da dohaintza-egilea lotuta geratzea, nahiz eta ordezkariak gauza ematea galdatzeko aukerarik ez izan, *nasciturusak* ez baitu ondarrerik. Dohaintza horren erabateko efikaziarako, beharrezkoa izango da onuradunak KZko 30. artikuluan aipatzen diren betebeharrak betetzea.

2. Objektua

Dohaintzaren objektu izan daitezkeen gauzen edo ondasunen inguruan Kode Zibilak ezartzen dituen mugen iruzkinean, honako hiru artikulua hauek hartu behar dira kontuan:

KZko 634. artikulua: *La donación podrá comprender todos los bienes presentes del donante, o parte de ellos, con tal de que éste se reserve, en plena propiedad o en usufructo, lo necesario para vivir en un estado correspondiente a sus circunstancias.*

KZko 635. artikulua: *La donación no podrá comprender los bienes futuros.*

Por bienes futuros se entienden aquellos de que el donante no puede disponer al tiempo de la donación.

KZko 636. artikulua: *No obstante lo dispuesto en el artículo 634, ninguno podrá dar ni recibir, por vía de donación, más de los que pueda dar o recibir por testamento.*

La donación será inoficiosa, en todo lo que exceda de esta medida.

Lehenik eta behin, dohaintzak dohaintza-egilearen oraingo ondasunetara mugatzen dira, eta debekatuta geratzen da etorkizuneko ondasunen dohaintza. Azken batean, dohaintza onartzen denetik objektuaren gaineko jabetza eskuratzen bada, ezinezkoa izango da ondorio hori ematea dohaintza egiteko unean gauza xedatzeko ahalmenik ez badago.

Oraingo ondasunei dagokionez, Kodeak bi muga ezartzen ditu:

1.- Dohaintza-egileak beretzat erreserbatu beharko du, jabetza osoz nahiz gozamenez, bere inguruabarraren arabera bizitzeko behar duena. Dohaintza-egileak bere ondasun guztiak xedatuko balitu, dohaintza deuseza izango litzateke debekua gainditzen duen neurrian. Dohaintza-egileak, esan bezala, jabetza osoz edo gozamenez gorde beharko du bizitzeko beharrezkoa; haatik, adibidez, ez da nahikoa izango mantenua ordaintzeko kargarekin egiten den dohaintza.

2.- Dohaintza-egilearen jaraunsleen eskubideak bermatu behar dira; ondorioz, dohaintza bidez ezingo du inork jaso edo eman jarauntsiaren bidez eman edo jaso dezakeena baino gehiago. Muga hori gainditzen duen dohaintza, neurritz kanpokoa den alde horretan, efikaziarik gabe geratuko da, jaraunsleei egokituz horren murrizketa galdatzeko ahalmena.

3. Forma

Dohaintza-kontratuak izan behar duen forma aldatu egingo da, dohaintzaren objektua ondasun higigarria edo higiezina den.

A) Ondasun higigarriak.

KZko 632. artikulua xedatzen duenez:

La donación de cosa mueble podrá hacerse verbalmente o por escrito.

La verbal requiere la entrega simultánea de la cosa donada. Faltando éste requisito, no surtirá efecto si no se hace por escrito y consta en la misma forma la aceptación.

Hortaz, ondasun higigarrien dohaintza ahoz edo idatziz egin daiteke. Ahoz egiten bada, beharrezkoa izango da dohaintzaren objektua aldi

berean ematea. Bestela, dohaintzak nahitaez idatzizko forma hartu behar du, bai dohaintza egiten denean, bai hura onartzerakoan.

B) Ondasun higiezinak

KZko 633. artikuluaaren arabera:

Para que sea válida la donación de cosa inmueble ha de hacerse en escritura pública, expresándose en ella individualmente los bienes donados y el valor de las cargas que deba satisfacer el donatario.

La aceptación podrá hacerse en la misma escritura de donación o en otra separada; pero no surtirá efecto si no se hiciese en vida del donante.

Hecha en escritura separada, deberá notificarse la aceptación en forma auténtica al donante, y se anotará esta diligencia en ambas escrituras.

Kasu horietan ezinbestekoa izango da eskritura publikoa egitea, nahiz eta onarpena beste eskritura publiko batean jasotzea posible izan. Hala bada, dohaintza-egilea bizi den bitartean egin beharko da; hari jakinarazi beharko zaio eta eginbide horren idatz-oharra bi eskrituretan jaso beharko da. Era berean, hala dagokionean, eskrituran adierazi beharko da dohaintza-hartzaileak jasan beharreko kargak zein diren.

Bi artikulua horiek irakurrita, forma *ab sustantia* betebeharra dela baieztatu daiteke, horren faltan dohaintza ez baita baliozkoa izango.

4. Onarpena

Onarpena da dohaintza eratzea baldintzatzen duen ezinbesteko betebeharra. Kode Zibilak bi artikulutan egiten dio erreferentzia onarpenari, zehazki, KZko 623. eta 629. artikuluetan. Bi artikulua horiek irakurrita, ordea, ez dago argi noiz ulertu daitekeen dohaintza-kontratua eratu dela. Azter dezagun banan-banan artikulua horiek xedatzen dutena, doktrinak horien esanahiaren inguruan ezartzen dituen interpretazioekin bat.

KZko 623. artikuluaaren arabera: *La donación se perfecciona desde que el donante conoce la aceptación del donatario.*

KZko 629. artikulua, berriz, xedatzen du: *La donación no obliga al donante, ni produce efecto, sino desde la aceptación.*

Ondorioz, erabaki beharko dugu dohaintza-kontratua onarpena egiten den unetik eratzen den edo, bestalde, dohaintza eratu dela ulertu ahal izateko beharrezkoa den onarpena dohaintza-egilearen ezagutza-eremura heltzea. Doktrinaren aldetik, maiz interpretatu izan da artikulua horien arteko aurkakotasuna. Hainbat iritziren artean, nagusiki, honako hiru hauek azpimarra daitezke:

1.- Gullonen ustez, KZko 629. artikulua ezargarria izango da dohaintza berehala egiten den kasuetan edota, ondasun higiezin izanda, eskritura publiko berean eta aldi berean agertzen direnean dohaintza-egilea eta -hartzailea, onarpena eginez. Gainerako guztietan, KZko 623. artikulua ezar daiteke.

2.- Albaladejorentzat, berriz, KZko 629. artikuluari eman behar zaio nagusitasuna, kontratuak eratzeko ezartzen den arau orokorraren salbuespena den heinean.

3.- Lalagunak, bere aldetik, bi artikuluen irakurketa bateratua ahalbidetzen duen konponbidea proposatzen du. Horretarako, beharrezkoa da *existentzia* eta *errebokazio* kontzeptuak bereiztea. Hortaz, dohaintza onartzen denetik existitzen da (KZko 629. art.), baina onarpen hori dohaintza-egilearen ezagutza-eremura heltzen ez den bitartean, horrek dohaintza errebokatzeko ahalmena mantenduko du (KZko 623. art.).

Onarpena egiteko moduari dagokionez, KZko 630. artikulua arabera, dohaintza-hartzaileak bere kabuz onartu behar du dohaintza, edo horretarako baimen orokorra edo zehatza duen ahalordearen bitartez.

III. Dohaintzaren efektu juridikoak

Dohaintzaren berezko efektua da dohaintza-egilea pobretzea eta hartzailea aberastea. Horrez gainera, honako efektu hauek ager daitezke dohaintzan:

1.- Dohaintza-hartzaileak gauza hirugarren baten aurrean galtzekotan, edo gauzak ezkutuko akatsak baditu, dohaintza-egilea ez da saneamendua egitera behartua egongo. Hala ere, KZko 638. artikulua xedatzen duenez, dohaintza-hartzailea subrogatu egiten da dohaintza-emaileari ebikzio kasuan dagozkion eskubide eta akzio guztietan.

2.- Dohaintza-hartzaile bat baino gehiago dagoen kasuetan, ez da haien artean gehiagotze-eskubiderik izango; beti ere, baldin eta dohaintza-egileak ez badu beste gauza bat zehazten, dohaintza ezkontideen alde eginda ez badago eta, kasu horretan, dohaintza-egileak kontrakorik xedatu ez badu. KZko 637. artikulua xedatzen duenez:

Cuando la donación hubiere sido hecha a varias personas conjuntamente, se entenderá por partes iguales; y no se dará entre ellas el derecho de acrecer, si el donante no hubiese dispuesto otra cosa.

Se exceptúan de esta disposición las donaciones hechas conjuntamente a ambos cónyuges, entre los cuales tendrá lugar aquel derecho, si el donante no hubiese dispuesto lo contrario.

3.- Dohaintza-egilearen zorrak ordaintzeko beharrari dagokionez, dohaintza-hartzaileak ordaindu behar izateko, beharrezkoa da esanbidez horrela ituntzea. Bidenabar, beste gauzarik adosten ez den bitartean, ordaindu beharreko zor bakarrak dohaintza egin aurretik dohaintza-hartzaileak zituenak izango dira. Ildo horretan, KZko 642. artikulua xedatzen duenez:

Si la donación se hubiera hecho imponiendo al donatario la obligación de pagar las deudas del donante, como la cláusula no contenga otra declaración, sólo se entenderá aquél obligado a pagar las que apareciesen contraídas antes.

Kasu horietan, dohaintza modalaren aurrean egongo gara (KZko 619. art.); dohaintza-hartzaileak bere gain hartzen du zorrak ordaintzeko karga, beti ere dohaintza-egilearen hartzekodunak ados baldin badaude.

Zorrak ordaintzeko beharrari buruz inolako akordiorik hartzen ez den kasuetan, eta dohaintza hartzekodunen iruzurrean egina izan bada, ezinbestekoa da KZko 643. artikulua xedatzen duena kontuan hartzea. Artikulu horren arabera:

No mediando estipulación respecto al pago de las deudas, sólo responderá de ellas el donatario cuando la donación se haya hecho en fraude de acreedores.

Se presumirá siempre hecha la donación en fraude de los acreedores, cuando al hacerla no se haya reservado el donante bienes bastantes para pagar las deudas anteriores a ella.

Hortaz, dohaintza-egileak ez duenean bere buruarentzat gorde dohaintza egin baino lehenagoko zorrei aurre egiteko beste ondasun, zein izango da 643. artikulua dohaintza-hartzaileari esleitzen dion erantzukizun hori? Díez Picazoren ustez, hartzekodunek dohaintza hutsaltzeko aukera izango dute, KZko 1111. artikuluan ematen den ahalmenarekin bat etorritik, dohaintza-hartzaileari zorrak ordaintzeko beharra egotzi gabe.

IV. Dohaintzak errebokatzea: kausak eta eraentza

Arau orokor gisa, dohaintza, eratzen denetik, errebokaezina da. Hala ere, zerrendatuta dauden honako kausa hauen konkurrentzia dagoenean, Kode Zibilak dohaintza errebokatzeke eta, ondorioz, efikaziarik gabe uzteko aukera ematen dio dohaintza-egileari. Azter ditzagun banan-banan kausa horiek eta beren eraentza:

1.- Seme-alaben superbenientzia eta superbizitza

KZko 644. artikulua xedatzen duenez: *Toda donación entre vivos, hecha por persona que no tenga hijos ni descendientes, será revocable por el mero hecho de ocurrir cualquiera de los casos siguientes:*

1º Que el donante tenga, después de la donación, hijos, aunque sea póstumos.

2º Que resulte vivo el hijo del donante que éste reputaba muerto cuando hizo la donación.

Hortaz, dohaintza-egileari edo, kasua bada, haren seme-alabei edo ondorengoei (KZko 646.II art.) dohaintza errebokatzeak akzioa esleitzen zaie dohaintza egin eta gero, dohaintza-egileak seme-alabak baditu, nahiz eta horiek hil ondokoak izan, edo dohaintza egitean ustez hilda zegoen seme-alaba bizirik badago.

Bost urteko iraungitze-epean errebokazio-akzioa egikaritu balitz (KZko 646.I art.), dohaintza-hartzaileak jasotakoa edo haren baliokide ekonomikoa itzuli beharko du, eskaera egin zenetik sortutako fruitu eta guzti (KZko 651.I art.). Azken kasu horretan, hirugarrenen onuran egindako kostuzko zein dohaintza bidezko lagapenak errespetatu beharko diren heinean, dohaintzaren objektuak dohaintza egitean zuen balio ekonomikoa itzuli beharko du hartzaileak. Beti ere, ondasun higiezin izanda, errebokazio-akzioaren demanda Jabetza Erregistroan inskribatu ez bada eta, hala dagokionean, lagapena inskripzioaren ondoren gauzatu ez bada.

Era berean, dohaintza-hartzaileak objektua izan duen bitartean ezarritako kargak errespetatu beharko dira; hipoteken kasuan, dohaintza-egileak aukera izango du hura ordaintzeko, gero dohaintza-hartzaileari bidezko eskaera eginez.

Errebokazio akzio hori ezingo da ukatu; beste gauza bat da dohaintza-egileak ez egikaritu nahi izatea (KZko 646.II art.).

2.- Dohaintza-hartzailea esker txarrekoa izatea

KZko 648. artikulua araberaz:

También podrá ser revocada la donación, a instancia del donante, por causa de ingratitud en los casos siguientes:

1º Si el donatario cometiere algún delito contra la persona, el honor o los bienes del donante.

2º Si el donatario imputare al donante alguno de los delitos que dan lugar a procedimientos de oficio o acusación pública, aunque lo pruebe; a menos que el delito se hubiese cometido contra el mismo donatario, su cónyuge o los hijos constituidos bajo su autoridad.

3º Si le niega indebidamente los alimentos.

Halaber, honako hauek izango dira errebokazio-kausak:

1º Dohaintza-hartzaileak delitu edo, jurisprudentziaren esanetan, egintza ez zilegia aurrera eramatea, dohaintza-egilearen aurka edo haren ohore nahiz ondasunen aurka. Ez da nahitaezkoa egilea hartzaile izatea, gaizkide edo konplize izateak ere emango du errebokaziorako ahalmena.

2º Dohaintza-hartzaileak dohaintza-egileari delitu bat egozte, baldin eta delitu horren aurkako prozedura epaileak hasten badu edo Ministerio Fiskalak akusazio gisa parte hartzen badu delitu horretan, beti ere delitua ez bada dohaintza-hartzailearen kontra, haren ezkontidearen kontra, edo haren ardurapean dauden seme-alaben kontra eginikoa.

3º Dohaintza-egileak dohaintza egitean ezarritako mantenua ez ordaintzea.

Aurreko kasuan bezala, errebokazio-akzioak ez ditu kaltetuko hura egikaritu baino lehen hirugarrenen alde egindako lagapenak, ezta horiek objektuarengan eskuratu dituzten eskubide errealak edo hipotekak ere. Hortaz, ezin bada dohaintzaren objektua itzuli, haren baliokide ekonomikoa ematea galdatu ahal izango da (KZko 649. eta 650. artikulua), errebokaziorako jartzen den mandatik zenbatzen hasita ondorioztatzen diren fruituak barne (KZko 651.I art.).

Akzioa ezartzeko iraungitze-epea, berriz, urtebetekoa izango da. Eta, aurreko kasuan bezala, legitimatuta egongo dira dohaintza-egilearen ondorengoak (KZko 653. art.).

3.- Kargak ez betetzea

KZko 647.I artikuluaaren arabera:

La donación será revocada a instancia del donante, cuando el donatario haya dejado de cumplir alguna de las condiciones que aquél le impuso.

Beraz, dohaintza egiterakoan ezarritako baldintzak ez betetzeagatik, dohaintza-egileari dohaintza errebokatzeko ahalmena eskaintzen zaio. Díez Picazok adierazten duenez, dohaintza-hartzailearen ez-betetze baten aurrean egon behar dugu, egileak errebokatzeko aukera izanik, nahiz eta alde aurretik betetzea ez galdatu.

Aurreko kasuetan ez bezala, hirugarrenen alde egindako lagapenek edo ezarritako hipotekek ez dute beren baliozkotasuna mantenduko,

Hipoteka Legean ezartzen denaren babesean sartzen ez badira. Ildo horretan, KZko 647.II artikulua dio:

En este caso, los bienes donados volverán al donante, quedando nulas las enajenaciones que el donatario hubiese hecho y las hipotecas que sobre ellos se hubiesen impuesto, con la limitación establecida, en cuanto a terceros, por la Ley Hipotecaria.

Hortaz, ondasun higiezinak izanda, karga Jabetza Erregistroan inskribatu bada, hirugarrenek jasan beharko dituzte karga hori ez betetzearen ondorioak, hipotekak edo bestelako eskubide erreal mugatuak efikaziarik gabe geratuz (HLren 37.2 art.).

HLren 37.2 art.: *Las acciones rescisorias, revocatorias y resolutorias no se darán contra tercero que haya inscrito los títulos de sus respectivos derechos conforme a lo prevenido en esta Ley.*

Se exceptúan de la regla contenida en el párrafo anterior:

2º Las de revocación de donaciones en el caso de no cumplir el donatario condiciones inscritas en el Registro.

Bidenabar, nahiz eta ondasun higiezinaren kasuan Hipoteka Legea soilik ezar daitekeen, Díez Picazoren ustez erregela bera jarraitu beharko litzateke, ondasun higigarriak izanda, KZko 464. artikuluko baldintzak betetzen direnean.

Kasu horietan guztietan, dohaintzaren objektu izan diren ondasunak itzuli ezin direnean, Kode Zibilak isiltasuna gorde arren, aurreko errebokazio-kausetarako esandakoa ezarriko da. Alegia, dohaintza egiteko unean ondasunak zuen prezioa itzuli beharko da edo, hala dagokionean, dohaintza-egileak kargaren bat jasan behar badu, karga hori dela-eta ondasunak galdutako balioa dohaintza-hartzaileari erreklamatu ahal izango zaio. Horrez gainera, fruituei dagokionez, karga betetzen ez denetik sorturiko fruituak itzuli beharko dira (KZko 651.II art.).

Bestalde, Kode Zibilak ez dio ezer akzioa ezartzeko dagoen epeari eta legitimazioari buruz. Jurisprudentziaren esanetan, esker txarrekoa izateagatik gertatzen den kasuetan bezalaxe, honetan ere urtebeteko epea izango da akzioa ezartzeko (AGE, 1987ko abenduaren 11koa). Era berean, karga ez bada dohaintza-egilea bizi den bitartean soilik bete behar, azken horren ondorengoek errebokazioa eskatzeko akzioa izango dute. Ukatu ezin badaiteke ere, gainerako kasuetan ere ondorengoei eskualdatzen zaiela estimatu izan da (AGE, 1975eko abenduaren 11koa).

Azkenik, karga ez betetzeagatik errebokazioa galdatzeko epea iraungi bada ere, aukera dago oraindik karga betetzea galdatzeko (AGE, 1999ko apirilaren 6koa).

IV. Dohaintza bereziak

1.- Dohaintza modalak edo kostuzkoak

KZko 619. artikuluaaren arabera:

Es también donación la que se hace a una persona por sus méritos o por los servicios prestados al donante, siempre que no constituyan deudas exigibles, o aquella en que se impone al donatario un gravamen inferior al valor de lo donado.

Berez, artikuluaaren azken lerro horretan ematen da dohaintza modalen definizioa. Egoera horretan, dohaintza-hartzaileari dohaintzaren objektua baino balio txikiagoa duen karga ezartzen zaio. Berez, balioen arteko diferentzia horretan dago egindako lagapenak dohaintza izaerari eusteko beharrezkoa den betebeharra. Kargak dohaintzan emandako ondasuna baino balio handiagoa badu edo parekoa bada, ez gara dohaintza baten aurrean egongo, eta kostubidezko kontratuen erregelak ezarri ahalko dira (KZko 622. art.).

Dohaintza mota horietan, dohaintza arruntetan gertatzen ez den gisan, eman daitekeen ebikzioaren ondoriozko erantzukizuna izango du dohaintza-egileak kargaren neurrian (KZko 638. art.). Kasu horretan, legegileak dohaintza-hartzailearen pobretzea ekidin nahi du.

2.-Ordain gisa emandako dohaintzak.

KZko 622. artikulua dohaintza horiei egiten die erreferentzia, definiziorik eman gabe. Oro har, KZko 619. artikuluaaren hasieran aipatzen diren dohaintza motak ordain gisa emandako dohaintzak direla ulertu izan da. Zehazki, KZko 619. artikuluaaren hasieran esaten da, halaber, norbaiti dohaintza egiten bazaio hark izandako merituengatik edo dohaintza-egileari egin dizkion zerbitzuengatik, orduan ere dohaintza baten aurrean egongo garela.

Doktrinaren ustez, ordain gisa emandako dohaintzak dira azken horiek; alegia, zerbitzu baten ordainetan emandakoak, beti ere zerbitzu horiek ez badira eskatzeko moduko zorrak. Hala ere, norbaitek izandako merituengatik egindako dohaintzak dohaintza arruntak dira, dohaintza egiteko barne-nahia agerian geratu arren.

3.- Beste batzuk

KZko 639. artikulua: ***Dohaintza-emaileak bere buruarentzat erreserba dezake dohaintzapeko ondasun batzuk xedatzeko ahalmena edo horien kontura kopururen bat xedatzeko ahalmena; baina dohaintza-emailea hiltzen bada eskubide hori egikaritu gabe, dohaintza-hartzaileari dagozkio erreserbaturiko ondasunak edo kopurua.***

KZko 641. artikulua: ***Kasu eta inguruabar orotan, baliozkotasunez ezar daiteke dohaintza-emailearen mesedetarako lehengoratzeari; baina ezin da beste inoren mesedetarako halakorik ezarri, kode honek testamentuzko ordezkien inguruan zehazten dituen kasu berberetan eta mugapen berdinekin ez bada.***

Dohaintza-emaileak lehengoratzeari hizpatzen badu hirugarrenaren mesedetarako eta aurreko lerrokadan xedatutakoaren aurka, lehengoratzeari hori deuseza da; baina horrek ez dakar dohaintzaren deuseztasunik.